

Виходить у Львові що
дня (крім неділь і гр.
кат. субт.) о 5-ї го-
дині по полуночі.

Редакція і
Адміністрація: улица
Чарнецького ч. 8.

Письма приймають ся
лиш франковані.

Рукописи звертають ся
іш на окреме ждане
за зложенем оплати
почтової.

Рекламації: незапечат-
ані вільні від оплати
почтової.

НАРОДНА ЧАСОПІСЬ

Додаток до „Газети Львівської”.

Чого хотять Німці?

Від кількох днів радили у Відні музі-
довірія німецьких партій опозиційних над тим,
чого мають домагати ся в інтересі тих, котрих
заступають в Раді державній, і уложили свої
жадання в одну велику програму, котра обни-
має — як кажуть — 900 рядків друку, отже
більше менше тілько, що можна би тою про-
грамою задрукувати цілу нашу часопись. Жа-
дання toti, чи ніби тата програма, ділять ся
на три часті: загальні жадання, обнимаючи ці-
лу монархію, управильнене справи язикової і
жадання в кождім з країв коронних окремо.
Здає ся лише, що Галичину лишило на боці, а
то для того, що тут зовсім інші відносини і
німа Німців, котрі жили би тут окремо цілими
масами як окрема народність краю. Була пер-
вістно гадка, щоби домагати ся вилучення Га-
личини з країв репрезентованих в Раді держ-
авній, але від тої гадки відступлено, а поста-
новлено лише, щоби Німці в Австрої старали
ся увільнити ся від впливу і майоризації
польських послів.

На початку сеї програми каже ся, що
усуване Німців після з гори обдуманого пля-
ну і загрожене їх народного істновання в Ав-
строї спонукало до уложеня спільної програ-
ми, котрої будуть всі боронити до послідної
каплі крові. Дальше домагають ся Німці, що-
би правительство залишило дотеперішну практику і
перестало вдоволяти неоправданим жа-
даням ненімецьких народів, зменшуючи права і

привileї німецького народу. В виду тих неоп-
равданих жадань правительство повинно ста-
нути строго на ґрунті конституції і не да-
вати ненімецким народам ніяких кон-
цесій, ніяких прав, крім тих, які
дозваляє конституція.

Дальше говорить ся в програмі о знесе-
нню §. 14 основних законів державних. Німці
домагають ся, щоби зі взгляду на сумний до-
сьвід, який зроблено доси з тим параграфом,
зовсім его знесено, однакож признають прави-
тельству право видавати деякі закони в дорозі
роздоряджень, скоро того вимагає конечна по-
треба. Дальше говорить ся о тісніших і тре-
валішіших відносинах угодових меж обома по-
ловинами держави і удержані засади дуалізму
признається за конечну; о тіснішім сою-
зі німецьких країв монархії з німець-
ким цісарством і о сполученню держав се-
редної Європи в цілі поборювання заморської
конференції і о установленю окремого органу,
котрий би завсігди інформував правительство о
потребах Німців та допильновував, щоби їм не
діяла ся кривда.

В другій часті програми суть сформуло-
вані жадання Німців в справі язиковій. Насам-
перед висказується жадане законного управиль-
нення справи язикової, знесення роздоряджень
язикових і призначення язика німецького
за загальний язик посередниця-
чий в державі. Язиком урядовим в
цілій державі в урядах державних як у вну-
трішній так і у віншній службі має бути
язик німецький, з вімкою італіанських
провінцій, де язиком урядовим має бути

язик італіанський і Галичини, де має по-
звати в силі цісарське розпоряджене з 1869 р.

Справа язикова в Чехії має бути упра-
вильнена законом. В краях, де проживають
всілякі народи, справа язикова має бути упра-
вильнена після потреби з увагданем повної
рівнорядності всіх язиків. Всі урядники держ-
авні мусять знати німецький язик; іспити
урядників судових, політичних, адвокатські і
потаріяльні мають робити ся в німецькім язи-
ці. В урядах парохіяльних мають книги вести
ся по німецькі.

Третя частина програми містить в собі жа-
дання що до поодиноких країв коронних. Що
до Буковини висказано переконане, що я-
зик німецький єсть там від часу прилучення Бу-
ковини до Австрої звязею, яка сполучає та-
мошні народи і для того дотеперішна практика
язикова має там бути удержана. — Для
Шлеска постановлено, що язиком урядовим у
внутрішній службі має бути язик німецький;
всі книги публичні мають вести ся в німецькім
язиці. Для мішаних округів, ческо-німецьких,
німецько-польських або ческо-польсько-німецьких
постановлено, що поданя можна приймати в я-
зиці ческім або польськім лиши тогди, коли знає
ся, що вносячий подане не знає німецького язи-
ка; від адвокатів і потарів подань не німецьких
не можна приймати. При розправах зі сторо-
нами, котрі не знають німецького язика, треба
послугувати ся славянськими говорами, у всіх
інших случаях уживати лиши німецького язика.
В округах мішаних можна списувати протоко-
ли в тім язиці, в якім внесено подане: впрочім
треба уживати німецького язика. В школах на-

НОВИНА.

(З російського — I. Прочаєва).

Була шеста година рано. Свист, що скли-
кував робітників до фабрики, вже давно утих.
Майстри також вже давно ставили ся на мі-
сци призначена, однакож ждали на діловодця,
що мав ім роздати роботу, і сиділи тут бала-
каючи. Робітники, поділені на малі купки, лиши-
лінно і неохоче перекидались короткими за-
мітками. Деякі ще й доси не цілком розрухали-
лися зі спу, інші були ще під впливом вче-
рашнього похміля і якось не чули ся своїми;
а всі були похмурі і невдоволені.

Робітники були по більшій часті Росіянами; було між ними лиши трохи Німців. Ті держалися ся остроронь від Росіян, і постававши в найдальшім куті кімнати, вели між собою
живу розмову.

Минуло яких пятнайцять або двайцять
мінут. Діловодець не приходив, а робітники
сиділи тут без роботи.

Нараз вбіг до кімнати молодий паробок.
Неучесаний і заспаний був очевидачки ще
підпилий. Заспавши свист парової машини,
прийшов пізніше до роботи.

— Хлощі, скажу вам новину, лише по-
слухайте! — крикнув голосно паробок і з три-
умфом поглянув довкола себе по робітниках.

— Новину? Яку новину? — дали ся
чути здивовані голоси робітників.

— Братья, вскорі виженуть від нас всіх
Німців!

Робітники на ту несподівану вість лиши
уста поотирали.

— Виженуть їх? Що то значить?

— Проста річ... Або не знаєш, як вига-
няється? Бере ся за обшивку, копне ся і ска-
же ся ему, аби собі ішов на чотири вітри...

Робітники дивили ся на себе недові-
рюючи.

— Кажеш, що виженуть їх від нас,
з нашої фабрики? — спітав згодом один
з робітників.

— Не з фабрики, брате, але з цілої Ро-
сії; така річ!

— З цілої Росії? — дивували ся слухачі
ще більше. — Ну, пожди — а ти звідки то
знаєш? Хто тобі такого наговорив?

— Хто? У нас мешкає студент, що пла-
тить нам за комінату півщеста рубля місячно.

— То й що з того?

— Вчера читав нам газету і казав, що ли-
ше що не видко указу, котрим вижене ся всіх
Німців з наших сел і міст. Підуть собі там,
звідки прийшли.

Робітники розгорячили ся.

— А, указ!... То інша річ.... Але че-
кай.... Чому попали Німці нараз в таку не-
ласку?

— Чому? Тому, що самі виганяють з свого
краю всіх інших; тому мають бути вигнані
з нашого краю всі до одного, так що й дух їх
не запахне у нас.

Робітники знов дивували ся, але те-
пер недовіре на лицах уступило найбільшій
радості.

— Так має бути, братя! Так треба всту-
пати ся за нашими!... Відтак буде у нас до-
бробит — чути було радістні голоси між ро-
бітниками.

— Чекай — питав підвищеним голосом
один із слухачів. — Ніяк мені не може помі-
стити ся в голові, чому Німці виганяють на-
ших із свого краю? Що ім зробили? Чи там
в чим провинились?

— Гм, чому... Тому! — почав поясняти
той що приніс новину. — Трохи пожили ви у
нас — казали Німці до наших — всьому вже
приглянули ся, а тепер можете собі іти, де хо-
чете... То страшно, як немилосердно їх вига-
няють! Особливо люто обходять ся з Поляка-
ми, що вже від давна сидять по німецьких мі-
стах... Прийде до котрого з них поліціянський
урядник і строго ему прикаже, аби на другий
день не було в місті і сліду по нім. „Як того
не зробиш — каже — заберу цілій твій ма-
ток, а тебе самого викину на улицю і пожену
ще двайцять верств за граничні стовпи“. Ди-
ви, які „некрести“.

В очах слухачів замиготів огонь. Видко
було, що оповідане зробило на них глубоке
вражене.

— Ах, то страшна річ, як чоловіка же-
нуть так з місця на місце! Не один мав коро-
вицю, коня, курку, безрогу; атжеж знаємо, що
то господарство! Аж нараз збавлять его всього,
драби.... Але мені здається, що можна за та-
ку річ жалувати ся в іхнім уряді, інакше був
би то розбій в білій день!

— Ага подавай жалобу! Що тобі поможет
жалоба? Коли виданий такий приказ,

родних на Іслеску мають обов'язувати дотеперішні закони, але в середніх школах з правом публичності язиком викладовим має бути ві-менецький язик.

ІДЕНІСТІЧНІ НОВОСІ

Львів дні 23-го мая 1899.

— З львівської аепархії. Презенту на Стрілків одержав о. Яросл. Лучаківський з Коростова. — Завідательства одержали оо.: Яросл. Гургула, завідатель Шумлян, завідательство в Чолганах; Теод. Дзвоба, сотрудник з Монастирця, завідательство тамже; Ом. Гаврило сотрудник з Бубнича, завідательство в Камени. — Парох. іспит конкурсовий відбудеться в дніах 27 і 28 червня с. р.

— Отворене торговельної школи у Львові в новим шкільним роком 1899/900 робить правительство зависимим від сего, чи палата торговельна і рада міста Львова причиняться до відновлення будинку (женської семінарії) при ул. Скарбківській. Палата торговельна призначила додатково на тую ціль 1000 зр., Виділ краєвий призначає 1000 зр., а коли і місто визначить субвенцію, то школа в вересні с. р. отвориться.

— Важне для подорожуючих в Карпати. Ц. к. Дирекція залізниць оповіщує: В цілі по-більшенні руху прогулкового до всіх дівих Бескидів, буде ся видавати в часі від 15 мая до 30 вересня 1899 карти поворотні II. і III. класи, з 3-дневною важливістю по цінах знижених о 50% зі Львова, Стрия, Черновець, Коломиї, Станиславова, Тернополя (на Острів-Березовиця-Галич) і Потутор (на Галич) до всіх стацій лежачих на шляху Дора-Ворохта в слідуючих днях і до слідуючих поїздів осібових: у Львові в кожну суботу і в день перед кожним съятом до поїзду ч. 317, 311 і 313 (поїзд ч. 313 не має в Станиславові безпосереднього поїзду карти знижень в часі від 1 червня до 15 вересня 1899), в неділі і съята до поїзду ч. 317; в Стрию в кожну суботу і в день перед кожним съятом до поїзду ч. 1211 і 1219, в неділі і съята до поїзду ч. 1211; в Чернівцях і в Коломії в кожну суботу і в день

перед кожним съятом до поїзду ч. 318; в Станиславові в кожну суботу і в день перед кожним съятом до поїзду ч. 3113 і 3111, в неділі і съята до поїзду ч. 3115 і 3111; в Тернополі і Потуторах в кожну суботу і в день перед кожним съятом також в неділі і съята до поїзду ч. 3311. Карты поворотні будуть ся видавати в съята римо-кат. і греко-кат. обряду.

— З товариства „Просьвіта“. В місяци цьвітні с. р. подано до Намісництва донесення о заснованю нових читалень „Просьвіти“ в отсіх в громадах: 1) в Довгій калуській, повіті калуського; 2) в Головчинцях, пов. залищицького; 3) в Тарапасівці і 4) в Лубянках (коло церкви) пов. збаражського; 5) в Кутах, пов. золочівського і 6) в Миколаєві, пов. львівського. — Їх читалень „Просьвіти“ заложених або закладаючихся і до Намісництва зголосивши з кінцем цьвітня с. р. було 771.

— Великий фестин в Перемишлі в полученню з фантовою лотереєю на річ Бурси ім. св. О. Николая відбудеться в Перемишлі два 4-го червня по полуночі на Замковій горі. То оповіщення буде рівночасно і запрошенням для всіх місцевих і замісцевих Русинів, котрі роздумавши в своїм патріотичнім серцю красу ціль фестину, як і добірку його програму, чей вічевім числі прибудуть на той день до Перемишля, або звинять свою неприсутність осібним переказом (можна і фантом) під адресою: Бурса св. О. Николая в Перемишлі.

— Мостовий сигналізатор. Странна катасстрофа, яка зустріла ся перед двома роками під Коломиєю, найшла відгомін на полях техніки. В салі „Почтового клубу“ у Львові демонструється дніх пан Корнило Корницький, почтовий урядник, прилад власної видумки, який має хоронити подорожників перед катастрофами того рода. С то „сигналізатор мостовий“. Складається із залізних штаб, що йдуть поцід шини і в застосовані при помочі системи друка (підйоми). Коли міст вихилиється почище критичного свого пункту, штаби сигналізатора лягуть ся до куши, алярмують електричні дзвінки на найближші стації, та оповіщують таким чином о грізній зміні в конструкції мосту. Конструкція того приладу проста та дешева, а прислуги її для загальної охорони можуть бути великі, і компетентні особи висловлюють ся о ній з великим признанням.

подавати і п'ятьдесят жалоб, все таки нічого не відіш.

— Та правда, хлопці, нічого не відіш.... Прокляті драби! — горячилися робітники. — А як у нас розпашалися. Подивіться лише, який кождий з них випасений, червоний! — говорив один з молодших із ненавистию по-дивився в сторону, де сиділи Німці і розмавляли між собою незнаним язиком.

— Ех, ви „фатерляндці“ — крикнув глумливо паробок. — Чуєте, як у вас обходяться з нашими? А ви тут у нас як у Бога за дверми, жиете просто як в раю.... Бодай ви пропали!

Німці обернулися в сторону бесідника, змірили його від голови до ніг згірдним поглядом і не узнаючи його достойним ні одного слова відповіди, продовжали дальше свою розмову.

— Петре, ти правду кажеш о Німцах? — спитав ще раз один з робітників. — Не можу тому вірити; не дуриш?

— Дивний ти! Чого ж би я мав дурити?

— Дай Боже милосердний, аби так було! Знаєте, братя, що би я тоді зробив? — почав тепер гордо говорити пересвідчений скептик.

— Як лише вийде такий указ о Німцах, побіжу сейчас до церкви і поставлю ось - таку съвічку перед съв. Николаем! — говорив паробок показуючи розпростертими руками величну съвічку.

Робітники почали ся съміяти.

— Знаєте що, хлопці! — крикнув робітник, що тішився між своїми повагою задля різькости і съміливості. Чи не випити нам по чарці задля такої радості? Як гадаєте?

— А що-ж, і справді варта би так зробити — дали ся чути заохочуючі голоси. — Кілька чарок годило-б ся випити....

— То ходім до коршми!

— Ба, але діловодця ліпше що не видко!

— Ех, дурниця! Заки прийде збігнемо ся ще й п'ять разів! Або то далеко до корш-

— Огні. В Ящуріві під Вадовицями, знищив огонь 2 стайні, 2 возівні, млин і шицілір в дворі Тетіїв. Уратовано лише живий інвентар, деякі рільничі машини і кілька повозок. Шкоду обчислють на 20.000 зр.

— Дальша будова „Народного Дому“ в Коломії розічне ся десь при кінці мая с. р. Столець під дахом майже вже цілком готов. Сподівати ся належить, що до осені буде двоповерхний будинок стояти під дахом. Нехай тілько Русини поспішають з жертвами на ціль той будови, щоби в осені слідуючого року віддати дім до ужитку.

— Пригода з вовком. Дні 1-го мая вибрался різник Ноа Доннер з Турки до села Лосинця (віддаленого 7 кільометрів від Турки) до Іцка Файлера в під купна ялівки. Файлера мешкав близько ліса. Коли Доннер прийшов до него, застав его занятим при виношенню обрника зі стайні, а не хотічи ему перешкоджати, удав ся до его хати змовити молитву. Ще не дійшов був до дверей хати, коли нараз побачив, як з ліса вибіг вовк і летів просто на Іцка Файлера. Сей хотів сковати ся до стайні, але побачивши, що его діти бавляться ся на подвір'ю, становив до борби з вовком. Маючи в руках зеліні трапі, пхнув ними вовка в око і вибив очі. Вовк залишився кровію і повернувся. Але на крик Файлера вибігли з хати домівники з іном. Пес схватив вовка за хвіст, а за той час Доннер і парабок вірвали коли із штакет і почали ними обкладати вовка по лобі. Вовк упав на землю. Вже думано, що вовк погиб — але він нагло зірвався і знову кинувся на Файлера. Почато вовка на ново окладати киями, аж пересвідчено ся, що вже погиб. Збитого відвезено до ради повітової в Турці і там відрізано ему вісі зняті з него шубу.

— Вистава псів у Відні. Сими днями отворено виставу псів у Відні, що числить понад 400 штук песячого роду. Цісарська менажерія в Шенбрунні післала на сю виставу кілька хінських псів, бурих кундисів о острозакінчених пісках, з чорним язиком, та чорним піднебінем, що зовуться „Хов, хов“. Сі псі годують ся над берегами Жовтої Ріки в стадах як барани, а їх мясо належить до ласощів. До найдорожчих псів на сї виставі належать псі з гори св. Бернарда. Визначені нагороди в загальній сумі 2.000 зр., 70 дарунків та високе число медалів.

скорше виженемо! — глумив ся наставник в прогнаніх робітників, що під напором служби і поліціяни опинилися вскорі на улиці.

— Чекайте драби! — крикнув злістно один з робітників, коли за послідним з них замкнули ся двері і заскрепотав замок.

— Правда, скоро нас позбулися! А всьому ти винен, Петре.... Видиш, щось нам наробив?

— Ги, чорт тут буде розумний з того всього — почав оправдувати ся Петро.

— Що-ж будемо тепер діяти, хлопці? — відозвався один з робітників.

— Що будемо діяти? Най той дає раду, хто принес ту славну новину.

Але Петро не зізнав ніякої ради; він лише махнув рукою і поплів ся знов до корши мроздумувати пад тим, як то склало ся, що замість, аби він мав виганяти, вигнали його.

ЩО ПЕРЕВАЖИТЬ?

Легенда.

(З французького — Анатоля Франса).

Матео Белінцоні був одним з найзаможніших банкірів у Венеції. Його палата на Лідо дорівнювала вітальню величавості і красотою устроєння палати дожа. Богато роз拼搏ені, рожками деревом висаджувані човни спекулянтів окружала огорожа з золотої бляхи, а в середині були вистелені аксамітом умисне спроваджуваним в Іспанії.

Коли Матео показав ся на площі св. Марка і проходжував ся по ній в товаристві свого спільника, відкривано голови, хребти згинали ся і хилили ся до землі чола всіх, бо банкір хоч був низького роду, мав безліч золота. Кланяв ся ему і сам дожа Арменіго,

Виновники бурили ся, але вскорі прикликали до фабрики домашні службу і поліціяни і ті стали викидати опірників.

— Га, га! Вигнати Німців! Ми вас

До Народної Часописи

Газети Львівської

Всіякі

ОГОЛОШЕНЯ

принимає виключно

АГЕНЦІЯ

ДНЕВНИКІВ і ОГОЛОШЕНЬ

у Львові, Пасаж Гавсмана ч. 9.

Ново отворена Агенція дневників і оголошень

Пасаж Гавсмана ч. 9,

принимає оголошення до всіх дневників

і також пренумерату на всі часописи країні і заграниці